

**1. Особливості
взаємостосунків в
сім'ях військових,
ВПО, переселенців.**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова ГО
“Міжнародна спілка
супервізорів”
Зінько О.М.
“20” квітня 2025 р.

СИЛАБУС КУРСУ

Назва курсу	«Сімейне консультування»
Тривалість навчання	6 місяців Початок - 18 вересня 2025 року Завершення - 26 березня 2026 року
Графік курсу	Щочетверга з 18.00 до 21.00
Обсяг курсу	22 заняття (теорія + практика) 5 групових супервізій
Кількість годин / кредитів	120 годин (4,0 кредити ECTS)
Платформа для навчання	ZOOM, особистий кабінет на сайті https://www.psy-perspektiva.com.ua/
Викладачі	Зінько Оксана - Ph.D , психологиня, Голова ГО "Міжнародна спілка супервізорів", Голова ГО "Соціальний проєкт "Разом", керівниця курсів підвищення кваліфікації психологів "Перспектива". Королович Оксана - психологиня PhD, психотерапевтка у системному підході, травматерапевтка, системна фасилітаторка, медіаторка, навчальна тренерка, супервізорка. Співзасновниця та президентка Громадської організації «Міжнародна спільнота жінок «Лагерта». Засновниця та директорка «Території розвитку та освіти від Оксани Королович». Мельниченко Роман - психолог, докторант психології, автор освітніх курсів, радіоведучий. Має багаторічний досвід індивідуальної та сімейної терапії, спеціалізується на темах стосунків, саморозвитку, кризової та екзистенційної психології. Пан Анастасія - психологиня, супервізорка по роботі психологів з дітьми та підлітками, членкиня ГО «Разом», провідний фахівець по роботі з молоддю у місті Познань. Давиденко Іванна - кризова та екстремальна психологиня, консультантка в інтегративному підході, психотерапевтка у навчанні, спікерка навчальних курсів та конференцій, авторка статей та психологічних технік.

	Дига Юлія - психологиня в інтегративному підході, дійсна членкиня УАКПТ, КПТ-консультантка, МАК-консультантка, ментор-меценат каналу ментального здоров'я на благодійній платформі для підлітків "Свій куш", автор та ведуча МК, лекцій та воркшопів для команд компаній, засновниця бренду товарів для ментального здоров'я "Litopys". Сербіна Аліна - магістр практичної психології, гештальт-терапевт в процесі сертифікації, сексолог, секс-просвітниця, сімейний психолог, ЛГБТК+ психолог, співзасновниця психологічної студії «Нормальні люди». Сербін Дмитро - практикуючий психолог, консультант по хімічним і поведінковим залежностей, психолог по роботі з сім'ями залежних. Мітченко Катерина - практичний психолог, супервізор в полімодальному підході, психотерапевт у навчанні (Consonans Therapy); старший викладач кафедри психології, соціології та педагогіки ДДУВС; аспірантка кафедри практичної психології КДПУ; членкиня УПА, УАППО, ГО «СП «Разом»» та «Міжнародної спілки супервізорів»; гейткіпер, експерт в темі домашнього насильства, мобінгу; автор навчальних посібників, курсів, наукових публікацій. Шелестова Олена - кандидат психологічних наук, професор з медичної психології, клінічний психолог КНП «Клінічна лікарня «ПСИХІАТРІЯ»», доцент кафедри психології і соціології Херсонського державного університету, дитячий та юнацький психотерапевт УСП.
--	--

Міждисциплінарні зв'язки курсу «Сімейне консультування» тісно пов'язаний з загальною, віковою та педагогічною психологією, психологією особистості, психологічним консультуванням, психотерапією тощо.

Мета та завдання курсу «Сімейне консультування» є розкриття психологічних особливостей сучасної сім'ї, об'єктивних і суб'єктивних умов її розвитку, роль сім'ї в соціалізації індивіда, озброїти практичних психологів знаннями про причини сімейних криз та сімейних конфліктів і оволодіти техніками надання сім'ї психологічної допомоги.

Основними завданнями вивчення курсу «Сімейне консультування» є сформувати систематизоване уявлення про еволюцію шлюбно-сімейних відносин, розкрити особливості життєвого циклу сім'ї та закономірності її динаміки, висвітлити чинники та концепції дестабілізації шлюбно-сімейних відносин, окреслити модель психологічно здорової сім'ї.

Тематичний план курсу

На вивчення навчальної курсу відводиться 4 кредити ЄКТС 120 годин.

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ СУЧАСНОЇ СІМ'Ї.
Тема 1. Вступ до сімейного консультування. (Зінько Оксана) Психологічний портрет сучасної сім'ї. Функціонально-рольова структура сім'ї. Типологія сімей. Етапи розвитку сім'ї. Психологічна готовність молоді до створення сім'ї. Феномен любові. Вибір партнера. Мотивація вступу до шлюбу. Психологічна сумісність майбутнього подружжя. Періодизація сімейного життя. Внутрішня архітектура сім'ї: типи зв'язків, покоління, етапи.

Тема 2. Системний підхід у сімейній психології. (Королович Оксана) Системне мислення психолога. Базові поняття системної теорії. Школи і напрямки системної сімейної психотерапії.
Тема 3. Теорії системної сімейної психотерапії для індивідуального консультування. (Мельниченко Роман) Мюрей Боуен, Вірджинія Сатир, Сальвадор Мінухін.
Тема 4. Сексологічні запити у сімейному консультуванні. (Сербіна Аліна) Сексуальність як емоційна, фізична та комунікативна складова подружніх стосунків. Типові сексуальні труднощі в сім'ї: зниження потягу, сексуальні дисфункції, асиметрія бажань, незадоволеність інтимною сферою. Сексуальні виклики протягом життєвого циклу сім'ї: післяпологовий період, кризи середнього віку, гормональні зміни. Формування сексуального консенсусу. Комунікація про бажання, потреби, межі. Психосексуальні відмінності подружжя. Сексуальність у різних типах подружжя (гетеро-, гомосексуальні, відкриті союзи). Сексуальна культура подружжя та сексуальне виховання в родині.
Тема 5. Психологічна сутність батьківства. (Пан Анастасія) Зміст соціальних ролей «батько» та «мати». Бажання мати дітей. Психологічна готовність до батьківства. Тренінг батьківських навичок. Тренінг батьківської ефективності. Психологічні проблеми взаємин батьків і дітей. Проблема стосунків поколінь. Взаємини в системах «батько - діти», «мати - діти», «батько - мати», «дитина - дитина». Стиль взаємодії. Типи виховання дітей. Батьківський авторитет. Батьківська компетентність.
Тема 6. Майндфулнес у житті психолога та роботі з сім'ями. (Дибя Юлія) Основи поняття майндфулнес, як інструменту в житті та роботі фахівця. MBSR та MBCT підходи. Формальні та неформальні практики. Стабілізація ("Я"-усвідомлене). Переключення ролей. Комунікація. Прийняття емоцій. Конфлікти. Батьки-діти. Зв'язки між поколіннями. Сімейні рани. Ритуали та традиції. Майндфулнес для терапевта в часі робочого дня.

Змістовий модуль II. ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ СІМ'Ї.
Тема 7. Специфіка подружнього конфлікту. Сімейні кризи. Причини сімейних конфліктів. Кризи сучасної сім'ї. Способи вирішення внутрішньо-родинних конфліктів. Процес розпаду та дестабілізації сімейних відносин. Наслідки конфліктів та криз у родині. Стабілізація сімейних відносин.
Тема 8. Психологічні особливості розлучення у сім'ї (Пан Анастасія) Особливості розлучення в родині з дітьми. Причини розлучень. Стадії розлучення. Процес розпаду та дестабілізації сімейних відносин. Наслідки розлучення. Шляхи попередження розлучення. Повторний шлюб.
Тема 9. Домашнє насилля. Суїциди в родині. (Мітченко Катерина)

Визначення домашнього насильства: психологічне, фізичне, сексуальне, економічне. Динаміка насильства: цикл насильства (тензія — інцидент — “медовий місяць”). Психологічні наслідки домашнього насильства для постраждалих і сім’ї, в тому числі суїцидальна поведінка. Консультування сімей у ситуації домашнього насильства. Попередження суїцидальної поведінки в сім’ї. Консультування сімей після суїциду або спроби. Міждисциплінарна взаємодія. Етичні дилеми психолога в ситуаціях насильства і суїцидальних ризиків. Етичні дилеми психолога в ситуаціях насильства і суїцидальних ризиків.
Тема 10. Особливості та специфіка співзалежних стосунків у парі. (Сербін Дмитро) Сім’ї узалежних осіб та шляхи відновлення сімейного здоров’я. Сім’я із узалежненим членом сім’ї (наркоманія, алкоголізм, ігроманія).
Тема 11. Особливості психологічної роботи з родинами військовослужбовців (Давиденко Іванна) Особливості взаємостосунків в сім’ях військових. Робота із сім’ями військовослужбовців (підходи та алгоритми). Підтримка родичів загиблих, зниклих безвісти та тих, хто перебуває в полоні. Спілкування з дітьми, в яких хтось з сім’ї на фронті.
Тема 12. Особливості супроводу сімей, які живуть з близькими, що страждають психічні розлади. (Шелестова Олена) Вплив хвороби на сімейну систему. Психологічні виклики для членів сім’ї коли хворіє дитина. Дорослий член родини з психічним розладом. Практичні підходи до супроводу сімей які живуть з близькими, що страждають психічні розлади. Сім’ї, що живуть з особами з психічними розладами. Межі відповідальності психолога.
Змістовий модуль III. ФУНКЦІОНУВАННЯ СІМЕЙНОЇ СИСТЕМИ: ДІАГНОСТИКА, ЕМОЦІЇ, РЕСУРСИ (Зінько Оксана)
Тема 13. Методи діагностики сімейної системи.
Тема 14. Емоційна зрілість членів родини.
Тема 15. Менеджмент сімейного бюджету. Роль грошей у сімейній системі
Змістовий модуль IV. ГЛИБИНА СТОСУНКІВ: БЛИЗЬКІСТЬ, СЕНСИ, КРИЗИ (Мельниченко Роман)
Тема 16. Емоційна та інтимна близькість.
Тема 17. Екзистенційні аспекти стосунків.
Тема 18. Кризи в стосунках.
Змістовий модуль V. СТРУКТУРА І РОЗВИТОК СІМЕЙНОЇ СИСТЕМИ: ТИПОЛОГІЯ, МОДЕЛІ, ІСТОРІЯ (Королович Оксана)
Тема 19. Типологія стосунків. Параметри сімейних систем. Циркулярна модель Олсона
Тема 21. Дослідження сімейної історії. Міфи, традиції, ритуали- як способи життєдіяльності системи. Метод Геносоціограма.
Тема 22. Життєвий цикл сім’ї. Типологія сімей по складу за Сальвадор Мінухін.

Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

1. Підручники та навчальні посібники:

1. Моляко В. О., Зязюн І. А., Чепа М. І. Основи сімейної психології. — К.: Вища школа, 2001.
2. Сердюк А. М. Сімейна психологія: навчальний посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2017.
3. Кисельова О. В. Психологія сімейних відносин. — К.: Академія, 2005.
4. Маруняк Ю. М. Психологія сім'ї: навчально-методичний посібник. — Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2018.
5. Бондарчук О.І. Психологія сім'ї. — Київ, 2001.
6. Говорун Т., Кікінежді О. Стать та сексуальність: психологічний ракурс. Навчальний посібник. — Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 1999. — 384 с.
7. Кратохвіл С. Психотерапія сімейно-сексуальних дисгармоній. — М., Медицина, 1991. — 335 с.

2. Перекладені класичні праці:

1. Вірджинія Сатір. Сім'я: де народжується "Я". — Львів: Свічадо, 2020.
2. Гері Чепмен. П'ять мов любові. — К.: Клуб сімейного дозвілля, 2018.
3. Сью Джонсон. Обійми мене міцно. Сім розмов для любові на все життя. — К.: Наш формат, 2021.
4. Мюррей Боуен.

Сімейна система та її терапія (у статтях, доступних у проф. публікаціях)

3. Практичні посібники і методика:

1. Коваль О. І. Методика консультування сімей: навчальний посібник. — К.: НПУ ім. Драгоманова, 2019.
2. Савчин М. В. Сімейне консультування: теорія і практика. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2014.